
Rozszczelnienie zbiornika z gazem płynnym – propan butan

Opracowali: bryg. Wiesława Kozdraj
mł.bryg. Paweł Pławski

Łódź, wrzesień 2012 r.

Opis zdarzenia

W dniu 14 lutego br. ok. godz. 14.21 pracownicy zakładu zaliczonego do zakładów dużego ryzyka powstania poważnej awarii przemysłowej zauważyli wyciek gazu z rezerwowego zaworu fazy gazowej usytuowanego na zbiorniku gazu propan butan o pojemności 60 m³.

Miejsce
wycieku
gazu

Opis zakładu

Zakład zlokalizowany jest w strefie przemysłowej miejscowości Kleszczów, w której działa kilka firm produkcyjnych i hurtowni. Najbliższa zabudowa mieszkalna (gospodarstwo rolne) znajduje się w odległości 600 m od zakładu.

Zakład zajmuje się produkcją dezodorantów, odświeżaczy powietrza, wód toaletowych, antyperspirantów i innych podobnych produktów w zależności od złożonych zamówień.

Ponadto zakład prowadzi działalność umożliwiającą funkcjonowanie instalacji przemysłowych, w tym m.in.:

- przeładunek i magazynowanie skroplonych gazów węglowodorowych w zbiornikach ciśnieniowych,
- przeładunek i magazynowanie alkoholu w zbiornikach bezciśnieniowych,
- magazynowanie wysokiego składowania,
- produkcja opakowań z opakowań lekkich.

Gaz magazynowany w zbiornikach stosowany jest głównie do napełniania pojemników dezodorantów. W związku z zastosowaniem do celów kosmetycznych powinien spełniać podwyższone wymagania techniczne.

Lokalizacja zbiornika

Zbiornik, na którym był zamontowany zawór jest posadowiony na utwardzonym, niepalnym podłożu w wygradzonym siatką terenie. Jest jednym z trzech zbiorników nadziemnych usytuowanych w baterii zbiorników zasilających instalację zakładu.

Od strony granicy z sąsiednią działką obszar zbiorników jest wygradzony ścianą oddzielenia pożarowego w klasie odporności ogniowej REI 240.

Lokalizacja zbiornika

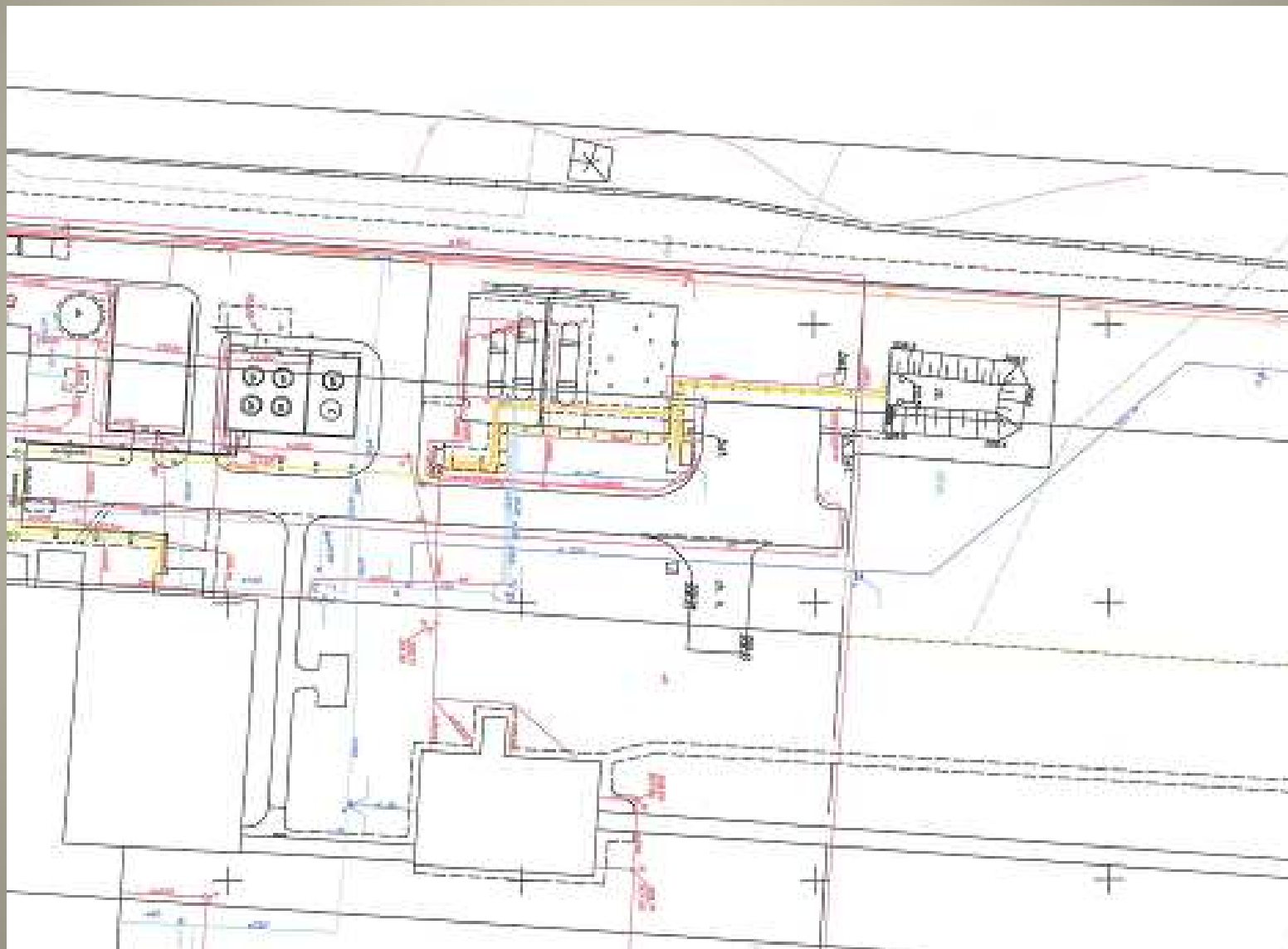
W pobliżu baterii
zbiorników znajdują się:

- stanowisko
roztankowywania
autocystern,
- dwa   zakopcowane
zbiorniki gazu LPG,
- instalacja   przesyłowa
gazu LPG.

Lokalizacja zbiornika

Warstwy zabezpieczeń

Warstwa zapobiegania	<ul style="list-style-type: none"> • wskaźnik poziomu fazy ciekłej • zawory bezpieczeństwa, • instalacja detekcji wzrostu ciśnienia w zbiornikach z gazem, • zawory odcinające w przypadku przekroczenia zadanych wartości przepływu,
Warstwa ochrony	<ul style="list-style-type: none"> • instalacja odgromowa, • instalacja detekcji gazu wokół zbiorników chroniąca również stanowisko rozładunku autocystern, stację pomp i instalację przesyłania LPG na linie produkcyjne. Detektory po zadziałaniu wyłączają urządzenia technologiczne i przepływ mediów palnych, • instalacja detekcji płomienia z kamerą systemu monitoringu wizyjnego,
Warstwa przeciwdziałania	<ul style="list-style-type: none"> • instalacja hydrantów zewnętrznych p.poż. o średnicy DN 100, • instalacja zraszaczowa załączana ręcznie i zdalnie, • klasyfikacja stref zagrożenia wybuchem, • wygrozdzenie obszaru zbiorników i wykonanie od strony granicy działki ściany oddzielenia pożarowego w klasie odporności ogniowej REI 240, • procedury działania na wypadek powstania zagrożenia.

Opis zdarzenia

Po stwierdzeniu niewielkiego wycieku gazu z jednego z zaworów bezpieczeństwa (wyciek nie został wykryty przez detektory ustawione na 10% DGW), zgodnie z procedurami Wewnętrznego Planu Operacyjno Ratowniczego informację

o zdarzeniu przekazano telefonicznie do Powiatowego Stanowiska Kierowania (PSK) Komendy Powiatowej PSP

Dyżurny PSK KP PSP po przyjęciu informacji o zdarzeniu zadysponował na miejsce zdarzenia siły i środki ratownictwa chemicznego PSP.

Na zdjęciu obok widok zbiornika z gazem przed wystąpieniem wycieku.

Opis podjętych działań

Działania jednostek PSP po przybyciu na teren zakładu polegały na:

- wyznaczeniu strefy zagrożenia wybuchem,
- ustawieniu kurtyn wodnych,
- zatamowaniu wycieku poprzez owinięcie wilgotnym włóknom,
- monitorowaniu strefy wokół zbiornika przy użyciu eksplozometru i kamery termowizyjnej.

Z uwagi na niewielką skalę wycieku i brak zagrożenia w strefie produkcyjnej nie podjęto decyzji o ewakuacji pracowników zakładu.

Analiza zdarzenia

Po zakończeniu działań ratowniczych powołana przez dyrektora zakładu komisja przystąpiła do ustalania przyczyn zdarzenia. W toku jej prac stwierdzono śladowe ilości wody na zaworze - stąd też przy temperaturze poniżej zera mogło zaistnieć zjawisko wymrożenia wody, która osiadła na uszczelkach zaworu. Spowodować to mogło degradację i uszkodzenie uszczelki zaworu i powstanie szczeliny

Przedmiotowy zbiornik LPG w miesiącu czerwcu był poddawany rewizji. W trakcie rewizji zbiornik napełniono wodą.

W grudniu zbiornik poddano czyszczeniu ze względu na zastosowanie nowej mieszanki gazu propan butan.

Na zdjęciu obok widać stan uszczelki po zdjęciu wierzchniej pokrywy zaworu.

Wnioski

- zawór, który uległ rozszczelnieniu tworzył „death place” (martwe pole), w którym mógł zachodzić powolny proces jego degradacji,
- przedmiotowy zawór był zbędny w procesie produkcyjnym,
- należy rozważyć nową lokalizację detektorów – tak aby mogły wykrywać niewielkie wycieki na armaturze zbiornika,
- działań zmierzających do uszczelnienia zbiornika nie podjęły służby ratownicze zakładu,
- należałoby opracować nowe procedury odbiorowe po dokonywanych operacjach technicznych zbiorników,
- należałoby rozważyć możliwość szybkiego przepompowywania gazu do pustego zbiornika rezerwowego,
- należałoby rozważyć zabezpieczenie przed wybuchem typu BLEVE w postaci nachylonej wanny odpływowej, która odprowadzałaby wyciekającą fazę płynną poza strefę zbiorników. W przypadku pożaru oddziaływanie płomieni nie objęłoby strefy pod zbiornikami.

